

Sygnatura akt I C 43/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2020 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi- Widzewa w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący sędzia Krzysztof Turbiński

Protokolant sekr. sąd. Katarzyna Leszczyńska

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2020 roku w Łodzi

sprawy w powództwa R. M.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.

o zapłatę

1. oddała powództwo;

2. przyznaje adwokatowi S. G. z środków Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego dla Łodzi- Widzewa w Łodzi kwotę 1476 (tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć) złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce przez adwokata ustanowionego urzędu.

Sygnatura akt I C 43/19

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 13 listopada 2018 roku R. M., reprezentowana przez pełnomocnika w osobie adwokata ustanowionego z urzędu, wniosła o zasądzenie na swoją rzecz od (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł. kwoty 9.098,23 zł tytułem spełnienia nienależnego świadczenia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 października 2018 roku do dnia zapłaty oraz kosztów sądowych. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że powódka była dłużnikiem (...) s.c. z tytułu umowy pożyczki zawartej w dniu 5 czerwca 1995 roku z pierwotnym wierzycielem (...) Bankiem (...) S.A. (...) Oddział w Ł.. W dniu 14 listopada 2000 roku powódka spłaciła dług do rąk jednego ze współników (...) s.c. H. T.. W dniu 13 października 2003 roku W. M., będący współnikiem (...) s.c. uzyskał nakaz zapłaty przeciwko R. M. i zbył wierzytelność na rzecz pozwanej spółki. Po nadaniu nakazowi zapłaty klauzuli wykonalności pozwana wszczęła przeciwko powódce postępowanie egzekucyjne, które zakończyło się zajęciem środków pieniężnych na koncie powódki. Dochodzone w niniejszym postępowaniu roszczenie wynika z nienależytego świadczenia na rzecz pozwanej w związku z wcześniejszym spełnieniem przez powódkę świadczenia do rąk H. T., będącego współnikiem (...) s.c.

(pozew z uzasadnieniem k. 3-6)

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na rzecz pozwanej od powódki kosztów postępowania. Pozwana wyjaśniła, że powódka spłaciła należność wynikającą z umowy pożyczki zawartej z pierwotnym wierzycielem do rąk H. T., występującego w chwili dokonania spłaty jako były współnik (...) s.c., co w ocenie pozwanej świadczy o dokonaniu przez R. M. płatności na rzecz osoby nieuprawnionej a w konsekwencji czyni niniejsze powództwo bezzasadnym.

(odpowiedź na pozew k. 32-33v.)

W piśmie z dnia 2 kwietnia 2019 roku pełnomocnik powódki wskazał, że H. T. jako współnik spółki cywilnej miał prawo do odbioru należności od powódki, gdyż wierzytelność wobec R. M. powstała w okresie kiedy H. T. był współnikiem (...) s.c. Nadto podniósł, że w chwili wniesienia pozwu przez W. M. przeciwko R. M., współnikami spółki oprócz W. M. była również E. M., a dochodzona wierzytelność była zabezpieczona wekslem uzupełnionym na rzecz obojga współników, nie zaś na jednego z nich. Wobec tego w ocenie strony powodowej, wystąpienie z powództwem przeciwko R. M. wyłącznie przez jednego ze współników spółki było bezprawne.

(pismo k. 42-45)

Na rozprawie w dniu 2 grudnia 2019 roku swój udział w sprawie zgłosił pełnomocnik pozwanej w osobie radcy prawnego i wniósł o oddalenie powództwa wskazując, że powódka nie podała podstawy roszczenia, jak również nie udowodniła go co do zasady i wysokości ani w zakresie roszczenia o odsetki. Pełnomocnik powódki poparł powództwo.

(stanowisko pełnomocnika powódki – protokół rozprawy z dnia 2 grudnia 2019 roku, stanowisko pełnomocnika pozwanej – protokół rozprawy z dnia 2 grudnia 2019 roku)

Na rozprawie w dniu 10 czerwca 2020 roku pełnomocnik powódki wniósł o nieobciążanie powódki kosztami sądowymi oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa z urzędu oświadczając, że nie zostały zapłacone w całości ani w części.

(stanowisko pełnomocnika powódki – protokół rozprawy z dnia 2 grudnia 2019 roku)

Do zamknięcia rozprawy stanowiska stron pozostały niezmienione.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 5 czerwca 1995 roku powódka zawarła z (...) Bankiem (...) Spółką Akcyjną VI Oddział w Ł. umowę pożyczki na zakup towarów lub usług o numerze (...). Bank udzielił powódce pożyczki w kwocie 1.500 zł na zakup lamy chłodniczej S. 523/p i telewizora (...)C.. Jako zabezpieczenie pożyczki powódka wystawiła weksel własny in blanco, inkorporujący zobowiązanie do zapłaty kwoty 2.547,01 zł, który w dniu 7 kwietnia 2000 roku został wypełniony na W. M. i E. M.. Jako miejsce płatności weksla wskazano Ł. i opatrzone go klauzulą „na zlecenie”. Weksel został podpisany czytelnie imieniem i nazwiskiem przez powódkę. Powódka nie spłaciła zadłużenia wynikającego z zaciągniętej pożyczki. (...) Bank (...) Spółka Akcyjna VI Oddział w Ł. przelał na rzecz (...) s.c. z siedzibą w Ł. wierzytelność z tytułu umowy pożyczki zawartej z powódką w dniu 5 czerwca 1995 roku. (...) s.c. z siedzibą w Ł. zajmowała się pośrednictwem w pozyskiwaniu kredytów ratalnych. W latach 1991-1998 roku współnikami spółki byli H. T. i W. M..

(bezsporne, a także umowa pożyczki k. 9-10, weksel k. 64, zeznania powódki k. 137-139, zeznania W. M. k. 139, protokół zeznań W. M. k. 24-25 załączonych akt dochodzenia, protokół zeznań H. T. k. 29-30 załączonych akt dochodzenia)

W dniu 1 lipca 1998 roku z (...) s.c. w Ł. wystąpił H. T., zabrawszy ze sobą wniesiony uprzednio do spółki kapitał w kwocie 2.000 zł. Wcześniej, w dniu 25 czerwca 1998 roku do (...) s.c. przystąpiła E. M..

(aneks do umowy spółki k. 34, 35, zeznania W. M. k. 139, zeznania E. M. k. 154-155, protokół zeznań W. M. k. 24-25 załączonych akt dochodzenia, protokół zeznań H. T. k. 29-30 załączonych akt dochodzenia)

W dniu 14 listopada 2000 roku powódka spłaciła pozostałe zadłużenie wraz z odsetkami wynikające z umowy pożyczki zawartej w dniu 5 czerwca 1995 roku z pierwotnym wierzycielem, do rąk H. T., byłego już wówczas współnika (...) s.c. w Ł.. H. T. oświadczył, że w związku ze spłatą całego zadłużenia przez powódkę, anulował weksel wystawiony przez R. M. jako zabezpieczenie pożyczki wynikającej z umowy kredytowej nr (...). Jednakże H. T. nie wydał powódce weksla. Drugi ze współników (...) s.c. W. M. nie był obecny przy dokonywaniu przez powódkę spłaty zadłużenia na ręce H. T., a o zaistniałej sytuacji dowiedział się dopiero w toku postępowania przygotowawczego karnego.

(oświadczenie k. 8, zeznania W. M. k. 139)

Wierzytelność z tytułu umowy pożyczki zaciągniętej przez powódkę w dniu 5 czerwca 1995 roku została przelana na rzecz (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, której współnikami byli W. M. i E. M..

(bezsporne)

Pozwem z dnia 29 września 2003 roku W. M. wniósł o zasądzenie od R. M. kwoty 2.547,01 zł wobec wystawienia przez nią weksla in blanco na zlecenie jako zabezpieczenie pożyczki zaciągniętej w dniu 5 czerwca 1995 roku.

(pozew k. 59-62)

W dniu 13 października 2003 roku Sąd Rejonowy w Brzezinach w sprawie o sygnaturze I Nc 814/03 z powództwa W. M. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym przeciwko R. M.. Postanowieniem z dnia 2 grudnia 2003 roku Sąd Rejonowy w Brzezinach w sprawie o sygnaturze I Co 548/03 nadał tytułowi egzekucyjnemu nakazowi zapłaty wydanemu w dniu 13 października 2003 roku przez Sąd Rejonowy w Brzezinach przeciwko R. M. w sprawie I Nc 814/03 na kwotę 2.547,01 zł wraz z odsetkami klauzulę wykonalności na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, na którą przeszły uprawnienia W. M..

(nakaz zapłaty k. 11, postanowienie k. 11v.)

Na wniosek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi Widzewa w Łodzi wszczął na podstawie wyżej wskazanego tytułu wykonawczego egzekucję przeciwko R. M.. Egzekucja doprowadziła do całkowitej spłaty należności, w tym należności głównej w kwocie 2.547,01 zł.

(zawiadomienie k. 14-16v.)

W dniu 31 stycznia 2015 roku R. M., działając przez pełnomocnika, złożyła w Prokuraturze Rejonowej Ł. zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez W. M. na jej szkodę, w związku z usiłowaniem wyłudzenia pieniędzy polegającym na dwukrotnym wyegzekwowaniu długu od R. M.. Postanowieniem z dnia 17 maja 2005 roku Prokuratura Rejonowa w Brzezinach umorzyła dochodzenia w sprawie.

(zawiadomienie k. 52-53, postanowienie k. 39-40 załączonych akt dochodzenia)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu w całości. Stosownie do treści art. 405 [kHYPERLINK](#) " (...) " (...) kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Zgodnie z art. 410 § 1 (...) " (...) " (...) przepis ten stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego, będącego przedmiotem sprawy. Świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. (art. 410 § 2 [kHYPERLINK](#) " (...) " (...))

Powódka w pozwie wskazała (k. 6), że skoro zapłaciła pozostały dług do rąk H. T., nie była już w ogóle zobowiązana do spełnienia świadczenia na rzecz pozwanego. W ocenie strony pozwanej doszło do spełnienia przez powódkę świadczenia na rzecz osoby nieuprawnionej do jej odbioru tj. byłego już współnika spółki będącej wierzycielem, co tym samym świadczy o braku podstaw do występowania z powództwem o bezpodstawne wzbogacenie w stosunku do pozwanej. Zgodnie z art. 867 § 1 k.c. każdy współnik jest uprawniony do równego udziału w zyskach i w tym samym stosunku uczestniczy w stratach, bez względu na rodzaj i wartość wkładu. W umowie spółki można inaczej ustalić stosunek udziału współników w zyskach i stratach. Można nawet zwolnić niektórych współników od udziału w stratach. Natomiast nie można wyłączyć współnika od udziału w zyskach. Z kolei w myśl art. 871 k.c. współnikowi występującemu ze spółki zwraca się w naturze rzeczy, które wniósł do spółki do używania, oraz wypłaca się w pieniądzu wartość jego wkładu oznaczoną w umowie spółki, a w braku takiego oznaczenia - wartość, którą wkład ten miał w chwili wniesienia. Nie ulega zwrotowi wartość wkładu polegającego na świadczeniu usług albo na używaniu przez spółkę

rzeczy należących do wspólnika. W doktrynie i orzecznictwie dominuje pogląd, zgodnie z którym dotychczasowy wspólnik traci legitymację do dochodzenia należności objętych (nadal) wspólnością majątkową spółki, przysługuje mu jedynie roszczenie o zwrot wkładu wniesionego do spółki oraz roszczenie o wypłatę w pieniądzu części wartości wspólnego majątku pozostałego po odliczeniu wartości wkładów wszystkich wspólników, jaka odpowiada stosunkowi, w którym występujący wspólnik uczestniczył w zyskach spółki. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku wystąpienie ze spółki powoduje utratę przez wspólnika udziału abstrakcyjnego i nieoznaczonego ułamkiem. Wspólnik ten przestaje być podmiotem stosunku prawnego wspólności łącznej, obejmującej wspólny majątek wspólników. Tym niemniej majątek ten istnieje nadal, a współuprawnieni do niego są pozostali wspólnicy, bo przecież nadal istnieje stosunek podstawowy i spółka zachowuje ciągłość (wyr. Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dn. 3.10.2013 r., I ACa 410/13, *legalis* nr 746453). Pogląd ten został utrwalony na podstawie stanowiska Sądu Najwyższego, który zważył, że na skutek wystąpienia ze spółki dotychczasowy majątek wspólny staje się *ex lege* współwłasnością łączną tych wspólników, którzy w niej pozostali (wyr. Sądu Najwyższego z dn. 25.11.2011 r., II CSK 182/11, *legalis* nr 473630). Pogląd taki jest uzasadniony charakterem prawnym majątku wspólników, który jest niejako oderwany od aktualnego w danym momencie składu wspólników, a związany ze spółką. Zatem z chwilą wystąpienia ze spółki wspólnik nie jest uprawniony do dokonywania czynności skutkujących dla majątku spółki, przysługują mu wyłącznie roszczenia związane ze stosunkiem spółki wobec pozostałych w spółce wspólników, wskazane wyżej (art. 871 kc). Zgodnie z art. 452 k.c. jeżeli świadczenie zostało spełnione do rąk osoby nie uprawnionej do jego przyjęcia, a przyjęcie świadczenia nie zostało potwierdzone przez wierzyciela, dłużnik jest zwolniony w takim zakresie, w jakim wierzyciel ze świadczenia skorzystał. Przepis ten stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy świadczenie zostało spełnione do rąk wierzyciela, który był niezdolny do jego przyjęcia. Przepis art. 452 k.p.c. wskazuje, że w takiej sytuacji dłużnik będzie zwolniony, ale w zakresie, w jakim wierzyciel ze świadczenia skorzystał (zob. też wyrok SN z dnia 5 czerwca 1997 r., II CKN 195/97, *opubl. baza prawna LEX* Nr 50607). Biorąc powyższe pod uwagę należy stwierdzić, że w dniu 14 listopada 2000 roku H. T., występujący jako były wspólnik (...) s.c. w Ł. nie posiadał upoważnienia do rozporządzania majątkiem objętym wspólnością łączną wspólników kontynuujących działalność spółki cywilnej, a tym samym do przyjęcia zapłaty za wierzytelność wchodzącą w skład tego majątku. Po wystąpieniu z (...) s.c. w Ł., H. T. był jedynie uprawniony do żądania zwrot wkładu wniesionego do spółki, co też nastąpiło, bowiem były wspólnik otrzymał zwrot kapitału w kwocie 2.000 zł. Ponadto, w toku niniejszego postępowania Sąd ustalił, że drugi ze wspólników (...) s.c. w Ł., tj. W. M. nie był obecny przy dokonywaniu przez powódkę spłaty zadłużenia do rąk H. T., a o sytuacji tej dowiedział się dopiero w toku postępowania przygotowawczego, zatem już po uzyskaniu nakazu zapłaty przeciwko powódce opatrzonego klauzulą wykonalności na rzecz pozwanego. Wobec tego powódka dokonała spłaty należności stanowiącej wierzytelność F. H (...) s.c. w Ł. do rąk osoby nieuprawnionej do jej odbioru. Dokonanie przez powódkę płatności na rzecz byłego wspólnika F. H (...) s.c. nie skutkowało zwolnieniem powódki z obowiązku zadośćuczynienia obciążającemu ją obowiązkowi świadczenia na rzecz pozwanej, gdyż nie zostało wykazane przez powódkę, aby wierzyciel ze świadczenia skorzystał.

W niniejszej sprawie nie sposób także mówić o nienależnym świadczeniu ze strony powódki na rzecz pozwanej, bowiem postępowanie egzekucyjne przeciwko R. M. prowadzone było na podstawie tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty z dnia 13 października 2003 roku (opatrzonego klauzulą wykonalności na rzecz pozwanej spółki).

Odnosząc się zaś do zarzutu podniesionego przez powódkę dotyczącego niewłaściwego oznaczenia strony powodowej w postępowaniu o wydanie nakazu zapłaty przeciwko R. M. w sprawie o sygnaturze I Nc 814/03 przez Sędem Rejonowym w Brzezinach, należy wskazać, iż jest on chybiony. W toku niniejszego postępowania powódka podnosiła, że w chwili złożenia pozwu przez W. M. przeciwko R. M., wspólnikiem spółki cywilnej (...) z siedzibą w Ł. była również E. M., zaś jako powód wskazany został wyłącznie W. M., co w ocenie powódki było niedopuszczalne. Jednak zgodnie z art. 865 § 1 k.c. każdy wspólnik jest uprawniony i zobowiązany do prowadzenia spraw spółki. W myśl 865 § 2 k.c. każdy wspólnik może bez uprzedniej uchwały wspólników prowadzić sprawy, które nie przekraczają zakresu zwykłych czynności spółki. Jeżeli jednak przed zakończeniem takiej sprawy chociażby jeden z pozostałych wspólników sprzeciwi się jej prowadzeniu, potrzebna jest uchwała wspólników. Z kolei zgodnie z § 3 każdy wspólnik może bez uprzedniej uchwały wspólników wykonać czynność nagłą, której zaniechanie mogłoby narazić spółkę na niepowetowane straty. Mając na uwadze powyższe, należy wskazać, iż każdy wspólnik ma nie tylko uprawnienie,

ale także obowiązek prowadzenia spraw spółki. Ograniczenie powyższych uprawnień zostało ustanowione w art. 865 § 2 k.c., a mianowicie każdy wspólnik może bez uprzedniej uchwały wspólników prowadzić sprawy, które nie będą przekraczały zwykłych czynności spółki. Samodzielne prowadzenie spraw przez wspólnika może dotyczyć tylko czynności zwykłego zarządu, zgodnie bowiem z treścią wskazaną w art. 865 § 2 każdy wspólnik może bez uprzedniej uchwały wspólników prowadzić sprawy, które nie przekraczają zakresu zwykłych czynności spółki. Jeżeli jednak przed zakończeniem takiej sprawy chociażby jeden z pozostałych wspólników sprzeciwi się jej prowadzeniu, potrzebna jest uchwała wspólników. W niniejszej sprawie, Sąd stoi na stanowisku, iż W. M. jako jeden ze wspólników (...) s.c. w Ł. był uprawniony do samodzielnego wystąpienia z pozwem przeciwko dłużnikowi spółki cywilnej (...) jako czynności zwykłego zarządu.

Mając na uwadze wyżej przytoczoną argumentację, powództwo podlegało oddaleniu bowiem w niniejszej sprawie nie doszło do bezpodstawnego zubożenia powódki względem pozwanej.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu, Sąd orzekł na podstawie § 2 w zw. z § 4 pkt 1 i w zw. z § 8 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015r., poz. 1801 ze zm.). Wobec tego, stawka minimalna dla pełnomocnika powódki przy wartości przedmiotu sprawy, wyraża się kwotą 1.200 zł. Przy uwzględnieniu podatku VAT wynoszącego 23%, o którego wartość zwiększa się wynagrodzenie pełnomocnika, łączna wysokość jego wynagrodzenia wynosi kwotę 1.476 zł.